ΕΤΟΣ Α΄. Ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης τῇ 8 Ἰανουαρίου 1911 ΑΡΙΘ. 2.

ΠΟΙΜΗΝ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗι ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΔΑΠΑΝΗι ΤΩΝ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΤΗι ΚΥΡΙΑΚΗι ΜΕΤΑ ΤΑ ΦΩΤΑ

(Ματθ. Δ΄ 12—17).

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς ὅτι Ἰωάννης παρεδόθη, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Γαλιλαίαν. Καὶ καταλιπὼν τὴν Ναζαρὲτ, ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς Καπερναοὺμ τὴν παραθαλασσίαν, ἐν ὁρίοις Ζαβουλὼν καὶ Νεφθαλεὶμ, ἵνα πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ Ἡσαΐου τοῦ Προφήτου λέγοντος· «Γῆ Ζαβουλὼν, καὶ γῆ Νεφθαλεὶμ, ὁδὸν θαλάσσης, πέραν τοῦ Ἰορδάνου, Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν· ὁ λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει εἶδε φῶς μέγα, καὶ τοῖς καθημένοις ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς ἀνέτειλεν αὐτοῖς.» Ἀπὸ τότε ἤρξατο ὁ Ἰησοῦς κηρύσσειν, καὶ λέγειν· «Μετανοεῖτε· ἤγγικε γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν».

Πόσον φοβερὸν καὶ ὀλέθριον κακὸν εἶνε ἡ ἁμαρτία, καὶ ποῦ φέρει τὸν δυστυχῆ ἄνθρωπον, ὅταν περιπλεχθῇ εἰς τὰ δίκτυά της, μανθάνομεν, ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ, ἀπὸ τὸ σημερινὸν Εὐαγγέλιον, τὸ ὁποῖον μᾶς διηγεῖται ὅτι ὁ τίμιος Πρόδρομος παρεδόθη ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου εἰς τὴν φυλακήν! Ἰδοὺ τί εἶχε συμβῆ. Ὁ βασιλεὺς Ἡρώδης ἔζη παρανόμως μαζὶ μὲ τὴν νύμφην του, τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ του Φιλίππου. Τὴν ἄνομον αὐτὴν συμβίωσιν δὲν ἐπέτρεπεν ὁ ἅγιος Νόμος. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ θεῖος Πρόδρομος, ὁ ὁποῖος ἦτο αὐστηρὸς καὶ ἀκριβὴς τηρητὴς καὶ ἄγρυπνος φύλαξ τοῦ Νομου, κατ' ἀρχὰς συνεβούλευσε καὶ κατόπιν ἐπέπληξε τὸν βασιλέα Ἡρώδην διὰ τὴν παρανομίαν του αὐτὴν, διὰ τὸ σκάνδαλον, τὸ ὁποῖον

ἐπροξένει εἰς τὸν λαόν. Ἀλλ᾽ ὁ Ἡρώδης τυφλωμένος ἀπὸ τὴν ἁμαρτί τῆς μοιχείας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκυλίετο, ἀντὶ νὰ σωφρονισθῇ, νὰ μετανοήσ νὰ παύσῃ τὸ φοβερὸν αὐτὸ σκάνδαλον, ἐθύμωσε καὶ εἰς τὴν μίαν ἁμα τίαν τῆς μοιχείας ἐπρόσθεσε καὶ ἄλλην, τὴν φυλάκισιν πρῶτον τὴν ἄδικ καὶ τὸν φόνον δεύτερον τοῦ τιμίου Προδρόμου! Βλέπετε ποῦ ὁδηγ τὸν ἄνθρωπον ἡ ἁμαρτία; Καταστρέφει τὸ λογικόν του, τὸν τυφλών τελείως, τὸν ἐξαναγκάζει νὰ προσθέτῃ ἁμαρτήματα εἰς ἁμαρτήματα, ἐπισωρεύῃ ἀνομίας εἰς ἀνομίας, τὸν ἐξαγριώνει, τὸν κάμνει κακοῦργο τὸν ἀπογυμνώνει ἀπὸ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῶν ἐναρέτων ἀ θρώπων εἰς αὐτὴν τὴν ζωὴν καὶ τὸν ὁδηγεῖ κατ᾽ εὐθεῖαν εἰς τὴν κατα στροφὴν καὶ τὴν αἰώνιον τιμωρίαν εἰς τὴν ἄλλην ζωήν. Ὁ δρόμος τ ἁμαρτίας, ἀδελφοί μου, εἶναι πολὺ ὀλισθηρὸς καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐπικί δυνος καὶ ὀλέθριος. Ἡμάρτησεν ὁ ἄνθρωπος μίαν φορὰν καὶ δὲν ἐφρό τισε νὰ μετανοήσῃ; Ἐπάτησε τὸν δρόμον τῆς ἁμαρτίας τὸν ὀλισθηρ καὶ δὲν ἐγύρισεν ἀμέσως ὀπίσω; θὰ ὑποπέσῃ ἐξάπαντος καὶ εἰς ἄλλ ἁμαρτίας, θὰ ὀλισθήσῃ καὶ πάλιν καὶ δὲν θὰ σταματήσῃ παρὰ νὰ φθάσ εἰς τὸν πυθμένα! Δυστυχὴς λοιπὸν ἡ ζωὴ τοῦ ἁμαρτωλοῦ ἀνθρώπου ε τὸν παρόντα κόσμον, διότι μὲ ὅλας τὰς ἡδονὰς τῆς ἁμαρτίας, ἡ συνείδ σίς του, ὁ φοβερὸς αὐτὸς διώκτης τῆς ἁμαρτίας, δὲν τὸν ἀφίνει οὔτε ἡμ ραν, οὔτε νύκτα ἥσυχον, ἀλλὰ τὸν βασανίζει καὶ τὸν τιμωρεῖ, ἐλεεινὴ καὶ ἀξιοδάκρυτος εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, διότι τὸν περιμένει ἡ θεία τιμ ρία. Τὰ φοβερὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα τῆς ἁμαρτίας ἂς ἔχωμεν πάντοτε ὑ ὄψιν μας καὶ ἂς ἀγωνιζόμεθα μὲ ὅλην τὴν δύναμίν μας νὰ μὴ ὑποδο λωθῶμεν εἰς αὐτὴν, διότι χάνομεν τὴν ἀληθινήν μας εὐτυχίαν.

Καὶ ἐφυλακίσθη μὲν ὁ θεῖος Πρόδρομος καὶ κατεδικάσθη εἰς θάνατ καὶ ἐθανατώθη ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου. Ἀλλ᾽ ἆρά γε ἡ φυλάκισις αὕτη κ ὁ θάνατος, τιμωρίαι, αἱ ὁποῖαι ἐπιβάλλονται εἰς τοὺς ἐγκληματίας κ κακούργους, εἶχον καὶ παρὰ τῷ Θεῷ καὶ παρὰ τοῖς ἀνθρώποις τὰς συν πείας, τὰς ὁποίας ἔχουν ὅταν ἐπιβάλλωνται εἰς ἀνθρώπους ἐγκληματ σαντας; Μὲ ἄλλας λέξεις, ἡ τιμωρία αὐτὴ συνετέλεσεν ὥστε νὰ ἐλαττω ἡ ἀξία καὶ ἡ ἐκτίμησις τοῦ θείου Προδρόμου; Ὄχι, ἀγαπητοὶ ἀδελφ Μυριάκις ὄχι. Διότι ἔπαθε χάριν τοῦ θείου Νόμου, χάριν τῆς ἀληθεί χάριν τῆς δικαιοσύνης. Καὶ ὅσοι ὑποφέρουν διωγμοὺς καὶ τιμωρίας μέρους τῶν ἐπιγείων ἀρχόντων, ὄχι διὰ τὰ κακὰ καὶ παράνομα ἔργα τ ἀλλὰ χάριν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης, οἱ τοιοῦτοι ὄχι μόνον ὑ τῶν ἐναρέτων καὶ φρονίμων ἀνθρώπων τιμῶνται καὶ δοξάζονται, ἀλ καὶ τὸ σπουδαιότερον καὶ ὑπ᾽ αὐτοῦ τοῦ δικαιοκρίτου Θεοῦ ἀμείβοντ «Μακάριοι -λέγει- οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἐσ

ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. Ε΄ 10). Διὰ τοῦτο ἔχομεν χρέος ἱερὸν καὶ συμφέρον ἀληθινὸν καὶ βέβαιον νὰ μὴ παρεκκλίνωμεν ποτὲ ἀπὸ τὸν θεῖον Νόμον, νὰ μὴ καταπνίγωμεν τὴν δικαιοσύνην, νὰ μὴ ἀποκρύπτωμεν τὴν ἀλήθειαν καὶ ὅταν ἀκόμη εἶνε πικρὰ καὶ ὅταν ἀκόμη πειράζῃ ἰσχυροὺς καὶ μεγάλους, ἀλλὰ νὰ ὑποστηρίζωμεν τὸ ὀρθὸν χωρὶς νὰ φοβώμεθα παντάπασιν. Καὶ διὰ τί, Χριστιανοί μου, νὰ φοβώμεθα; Διὰ ψευδὲς καὶ κακῶς ἐννοούμενον συμφέρον; Ἀλλὰ τὸ ἀληθὲς καὶ πραγματικὸν συμφέρον μας εἶνε νὰ εἴμεθα ἀληθινοὶ ἐν παντὶ καὶ δίκαιοι, διότι τοῦτο μᾶς προξενεῖ τὴν ἀληθῆ εὐτυχίαν. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ χάσωμεν τὴν ἐπίγειον ζωήν μας; Πρῶτον ἡ ζωή μας εἶνε εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Παντοδυνάμου Θεοῦ καὶ ὅταν ἐκεῖνος δὲν θέλῃ, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ πάθωμεν τὸ παραμικρὸν κακόν. Ἔπειτα καὶ νὰ τὴν χάσωμεν χάριν τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ δικαίου, δὲν τὴν χάνομεν, ἀπεναντίας τὴν κερδίζομεν. «Μὴ φοβῆσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι» (Ματθ. Ι΄ 28).

Καὶ διὰ νὰ πεισθῶμεν περισσότερον περὶ τούτου, δὲν ἔχομεν νὰ κάμωμεν τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ ἀναγνώσωμεν τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐνδόξου Ἔθνους μας καὶ τῆς ἁγίας μας Θρησκείας. Καὶ θὰ ἴδωμεν εἰς αὐτὴν ἄπειρα παραδείγματα ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι κατεδιώχθησαν καὶ ἐξωρίσθησαν καὶ ἐθανατώθησαν χάριν τῆς ἀληθείας ὑπὸ κακῶν καὶ ἀνοήτων, ἀλλὰ ἐτιμήθησαν καὶ ἐδοξάσθησαν καὶ ὑπὸ τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, ὡς οἱ μάρτυρες καὶ ὁμολογηταί, καὶ ὑπὸ τοῦ Ἔθνους ὡς οἱ ἐργασθέντες ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δόξης αὐτοῦ. Ἔχομεν τὸ παράδειγμα τοῦ Θείου Λυτρωτοῦ, ὁ ὁποῖος ἐσταυρώθη ὡς κακοῦργος, χάριν τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀληθείας· ἔχομεν τὸ παράδειγμα τοῦ τιμίου Προδρόμου, ὁ ὁποῖος ἀπεκεφαλίσθη ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου χάριν τοῦ θείου Νόμου· ἔχομεν τὸ πλῆθος τῶν ἁγίων μαρτύρων καὶ ὁμολογητῶν, οἱ ὁποῖοι ἀπέθανον χάριν τῆς ἀληθείας τῆς θεότητος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἔχομεν δὲ καὶ τὰ ἄπειρα παραδείγματα τῶν ἡρώων, καὶ τῶν ἐθνομαρτύρων τῆς προγονικῆς ἡμῶν ἱστορίας, οἱ ὁποῖοι καὶ ἀγαθὰ καὶ ἀξιώματα καὶ ἀναπαύσεις καὶ περιουσίας καὶ αὐτὴν τὴν ζωήν των μὲ προθυμίαν ἀξιομίμητον ἐθυσίασαν εἰς τὸν βωμὸν τῆς Πατρίδος ὑπὲρ τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀληθείας. Καὶ ἐκ καθήκοντος λοιπὸν ὡς Χριστιανοί, καὶ ἐκ κληρονομικῆς ὑποχρεώσεως ὡς Ἕλληνες, ἂς ἀγαπῶμεν τὸ δίκαιον, ἂς ὑποστηρίζωμεν τὴν ἀλήθειαν ἐν παντὶ καὶ πάντοτε «καὶ ἡ ἀλήθεια—κατὰ τὸ ἀψευδὲς στόμα τοῦ Κυρίου—**ἐλευθερώσει ἡμᾶς**» (Ἰωάν. Η΄ 32).

ΑΙ ΕΝΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

Πρὶν ἢ προβῶ, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, εἰς τὴν ἐξήγησιν τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ θεωρῶ ἐπάναγκες νὰ προτάξω ἀληθείας τινάς, αἱ ὁποῖαι εἶνε τὸ θεμέλιον ὅλων, ὅσα θὰ διδάξω ὑμᾶς ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου θέματος.

Ἐν πρώτοις πᾶς χριστιανὸς, πτωχὸς ἢ πλούσιος, σοφὸς ἢ ἀγράμματος ἔχει καθῆκον νὰ μάθῃ καὶ νὰ γνωρίζῃ τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ. Ὅταν πεισθῆτε περὶ τῆς ἀληθείας ταύτης, τότε μόνοι θὰ ζητῆτε νὰ διδαχθῆτε καὶ νὰ μάθητε τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ, τότε θὰ αἰσθάνεσθε μεγίστην εὐχαρίστησιν καὶ ἡδονὴν εἰς τὴν ἐξήγησιν τοῦ Θείου Νόμου, τότε θὰ ἐμβαθύνετε εἰς τὸ ἀληθὲς νόημα αὐτοῦ καὶ θὰ δύνασθε καὶ ὑμεῖς νὰ ἀναφωνήσητε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔλεγε καὶ ὁ Προφητάναξ Δαυΐδ: «Ὡς ἠγάπησα τὸν Νόμον σου, Κύριε· ὅλην τὴν ἡμέραν μελέτη μου ἐστι» (Ψαλμ. ριη. 97). «Ἀποκάλυψον τοὺς ὀφθαλμούς μου, καὶ κατανοήσω τὰ θαυμαστὰ ἐκ τοῦ νόμου σου» (αὐτόθι 18).

Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖ νὰ μανθάνῃ τις ἁπλῶς τὸν Θεῖον Νόμον· ἔχει καθῆκον ἀπαράβατον καὶ νὰ τηρῇ τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ διὰ νὰ τύχῃ τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας. Ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ γνωρίζομεν, ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει πολυτιμώτερον ἀπὸ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς ἡμῶν. Οὐδὲν ἔχομεν ἀνώτερον τῆς ἡμετέρας ψυχῆς. Λοιπὸν τὴν ψυχὴν ἡμῶν ὀφείλομεν νὰ συλλογιζώμεθα καὶ νὰ σκεπτώμεθα περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλο πρᾶγμα. Ἀλλ' ἀπὸ τὴν στιγμὴν, καθ' ἣν θὰ ἀρχίσωμεν

νὰ σκεπτώμεθα διὰ τὴν ψυχὴν ἡμῶν, ἀπὸ τὴν στιγμὴν ἐκείνην θὰ ἐννοήσωμεν ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ μάθωμεν τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ, διότι οὐδέποτε θὰ σώσωμεν τὴν ἡμετέραν ψυχήν, ἐὰν δὲν μάθωμεν τόν Θεῖον Νόμον καὶ δὲν ἀγωνισθῶμεν νὰ ἀναδειχθῶμεν πιστοὶ τηρηταὶ τοῦ θείου τούτου Νόμου.

Ἐν τῷ Ἱερῷ Εὐαγγελίῳ ἀναγινώσκομεν, ὅτι νεανίσκος τις προσελθὼν τῷ Ἰησοῦ εἶπεν αὐτῷ: «Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ἀγαθὸν ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον; (Ματθ. ιθ. 17). Ἰδοὺ ποία ἦτον ἡ ἀπάντησις τοῦ Χριστοῦ: «εἰ θέλεις εἰσελθεῖν εἰς τὴν ζωὴν, τήρησον τὰς ἐντολάς». Λοιπὸν οὐδεμία ἄλλη ὑπάρχει ὁδὸς εἰσάγουσα εἰς τὴν ζωήν, εἰμὴ ἡ τήρησις τῶν ἐντολῶν. Ἀλλ' οὐδεὶς δύναται νὰ τηρήσῃ τὰς ἐντολάς, ἐὰν πρότερον δὲν μάθῃ ταύτας. Βλέπετε λοιπόν, ὅτι εἶναι ἀναπόφευκτος ἀνάγκη εἰς τὸν Χριστιανὸν τὸν θέλοντα *νὰ σώσῃ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν* νὰ διδαχθῇ καὶ καταμάθῃ τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ.

Ἀλλὰ τίνι τρόπῳ δύναταί τις νὰ μάθῃ τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ; Τρεῖς τρόποι ὑπάρχουσιν: ὁ πρῶτος εἶναι νὰ ἀποστηθίσῃς τὰς λέξεις τοῦ Θείου Νόμου· ὁ δεύτερος νὰ ἐμβαθύνῃς καὶ κατανοήσῃς τὰ θεῖα καὶ ὑψηλὰ αὐτοῦ νοήματα· ὁ τρίτος, νὰ φυλάττῃς αὐτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ σου κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ προφητάνακτος Δαυΐδ, ὅστις ἔλεγεν: «ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἔκρυψα τὰ λόγιά σου, ὅπως ἂν μὴ ἁμάρτω σοι.» (Ψαλμ. ριη, 11).

Ὀφείλει λοιπὸν πᾶς Χριστιανὸς νὰ γινώσκῃ καὶ νὰ ἀπαγγέλλῃ ἀπὸ μνήμης ὅλας τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ, μὲ τὰς ἰδίας λέξεις μὲ τὰς ὁποίας ὑπηγόρευσεν αὐτὰς ὁ Θεός. Ἐν τούτοις ὑπάρχουσι σήμερον Χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι οὔτε μίαν λέξιν ἐκ τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ γνωρίζουσιν. Ἐὰν ἐρωτήσητε αὐτοὺς ποία εἶναι ἡ πρώτη λέξις ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἀρχίζει ὁ Νόμος τοῦ Θεοῦ θὰ μείνωσιν ἄναυδοι, θὰ μείνωσι μὲ κλειστὸν τὸ στόμα! Καὶ ὅμως αὐτὸ τὸ ἴδιον στόμα πόσους ὅρκους δὲν ἀπαγγέλλει καὶ πόσας βλασφημίας δὲν ἐκσφενδονίζει κατὰ τοῦ Θεοῦ ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν, ἀντὶ νὰ εὐλογῇ τὸν Κύριον, νὰ δοξολογῇ τὸ πανάγιον αὐτοῦ ὄνομα, καὶ νὰ ἀπαγγέλλῃ λέξιν πρὸς λέξιν τὸν θεῖον αὐτοῦ Νόμον.

Ὅταν δὲ Χριστιανοί μου, ἀγνοεῖτε οἱ ἴδιοι τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ δὲν δύνασθε νὰ διδάξητε τοῦτον εἰς τὰ τέκνα σας. Τὰ τέκνα σας τότε θὰ μάθωσι νὰ βλασφημῶσι, θὰ μάθωσι τὸν δρόμον τὸν ὁδηγοῦντα εἰς τὴν ἀσέβειαν καὶ τὴν διαφθοράν, διότι δὲν ἔχουσι τὸν σωτήριον χαλινὸν τοῦ Θείου Νόμου, ὅστις μόνος δύναται νὰ συγκρατήσῃ καὶ σώσῃ πάντα ἄνθρωπον. Ὁ Θεὸς ἐντέλλεται τοῖς γονεῦσι νὰ μανθάνωσιν οἱ ἴδιοι τὰς ἁγίας αὐτοῦ ἐντολὰς καὶ ἀμέσως προσθέτει: «καὶ προβιβάσεις αὐτὰ τοὺς υἱούς σου, καὶ λαλήσεις ἐν αὐτοῖς καθήμενος ἐν οἴκῳ, καὶ πορευόμενος ἐν ὁδῷ, καὶ κοιταζόμενος καὶ διανιστάμενος.» (Δευτ. Ϛ΄. 7). Ἄλλαις λέξεις: Τὰς ἐντολάς μου, παραγγέλλει ὁ Θεός, θὰ διδάσκεις εἰς τὰ τέκνα σου καὶ ὅταν κάθησαι εἰς τὸν οἶκόν σου, καὶ ὅταν περιπατῇς εἰς τὸν δρόμον σου, καὶ ὅταν πηγαίνῃς νὰ κοιμηθῇς, καὶ ὅταν ἐγείρεσαι ἐκ τοῦ ὕπνου. Ἀλλὰ πῶς θὰ δυνηθῇ νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν παραγγελίαν ταύτην τοῦ Θεοῦ ὁ χριστιανὸς ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἀγνοεῖ ὁ ἴδιος τὸν θεῖον Νόμον; Οἱ τοιοῦτοι χριστιανοὶ κρατοῦσι κλειστὴν τὴν θύραν τῆς σωτηρίας ὄχι μόνον δι᾽ ἑαυτούς, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ τέκνα των.

Ἀλλὰ ἂς παραδεχθῶμεν, Χριστιανοί μου, ὅτι δὲν εὑρίσκεσθε εἰς αὐτὴν τὴν παχυλὴν ἀμάθειαν, ἀλλ᾽ ὅτι γνωρίζετε τὰς θείας ἐντολάς, ὅτι δύνασθε νὰ ἀπαγγέλλητε αὐτὰς λέξιν πρὸς λέξιν. Τοῦτο ὅμως ἀρκεῖ; Οὐδαμῶς· ὀφείλετε καὶ νὰ μάθητε τὸ ἀληθὲς αὐτῶν νόημα καὶ νὰ φθάσητε εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο ὅπου ἦτον ὁ Δαυΐδ, ὅταν ἔλεγεν: «ἐξερευνήσω τὸν νόμον σου . . . μακάριοι οἱ ἐξερευνῶντες τὰ μαρτύριά σου» (Ψαλμ. ριη. 2, 34). ***Ἐξερευνῶ*** δὲ τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ θὰ εἰπῇ ἐμβαθύνω εἰς τὸ νόημα αὐτοῦ καὶ μανθάνω τί μοὶ ἐπιτάττει καὶ τί ἀπαγορεύει.

Ἀλλ᾽ οὐδὲ καὶ τοῦτο ἀρκεῖ. Ὁ Χριστιανὸς ὀφείλει ὄχι μόνον νὰ κατανοῇ τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ νὰ φυλάττῃ τοῦτον ἐν τῇ ***καρδίᾳ*** αὐτοῦ. Ἡ καρδία ἡμῶν εἶναι ἡ ἕδρα καὶ τὸ κέντρον τοῦ Θείου Νόμου. Τοῦτο εἶναι ἰδίως ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀναδεικνύει τὸν Χριστιανόν. Τοῦτο διακρίνει τὸν Χριστιανὸν ἀπὸ τὸν Ἰουδαῖον. Τοῦτο εἶναι τὸ ἐξυψοῦν καὶ προβιβάζον τὸν Χριστιανὸν εἰς τὸν νέον Νόμον. Ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς λέγει: «αὕτη ἡ δια-

θήκη ἣν διαθήσομαι τῷ οἴκῳ Ἰσραήλ... Διδοὺς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράψω αὐτούς.» (Ἑβρ. η. 10).

Ὁ Θεὸς ἀπαιτεῖ, ὅπως ὁ Νόμος αὐτοῦ ἦναι ἐγγεγραμμένος «οὐ μέλανι, ἀλλὰ Πνεύματι Θεοῦ ζῶντος, οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶ καρδίας σαρκίναις». (Β. Κορ. γ. 3). Λοιπὸν εἶναι ἐγγεγραμμένος ὁ Νόμος τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν; Δυνάμεθα καὶ ἡμεῖς νὰ εἴπωμεν ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔλεγεν ὁ Δαυΐδ: «Τὰς ἐντολάς σου ἠγάπησα Κύριε... τὸν νόμον σου ἠγάπησα... ἐφύλαξεν ἡ ψυχή μου τὰ μαρτύριά σου καὶ ἠγάπησεν αὐτὰ σφόδρα;» (Ψαλ. ριη). Ἰδοὺ τί ὀφείλομεν νὰ ἐπιδιώκωμεν πάντοτε, ἰδοὺ τί ὀφείλομεν νὰ ζητῶμεν ἀδιαλείπτως ἀπὸ τὸν Θεόν, νὰ ἐνισχύσῃ ἡμᾶς διὰ τῆς θείας αὐτοῦ χάριτος εἰς τὸ νὰ ἀγαπήσωμεν τὸν Νόμον αὐτοῦ.

Κατενοήσατε τόρα, Χριστιανοί μου, ὅτι εἶναι ἀνάγκη πρῶτον νὰ μανθάνωμεν τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ, δεύτερον, νὰ ἐμβαθύνωμεν εἰς τὸ θεῖον αὐτοῦ νόημα καὶ τρίτον νὰ ἀγαπῶμεν τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ. Ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἀγνοοῦσι τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι ἀδυνατοῦσι νὰ κατανοήσωσι τὸ ἀληθὲς νόημα τοῦ θείου Νόμου, οἱ τοιοῦτοι εἶναι ἀξιολύπητοι, εἶναι ἄξιοι πολλῶν δακρύων. Διατί; διότι δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ ἀγαπήσωσι τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ. Ὅταν δὲ δὲν ἀγάπῶσι τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ, δὲν εἶναι οὔτε Χριστιανοί. Φέρουσι τὸ ὄνομα Χριστιανοί, ἀλλὰ δὲν εἶναι πράγματι τοιοῦτοι· εἰς τὰ ὄμματα τοῦ Θεοῦ δὲν εἶναι Χριστιανοί.

Ὀφείλομεν λοιπὸν οἱ πάντες καὶ νὰ ἐκμανθάνωμεν οἱ ἴδιοι καὶ νὰ διδάσκωμεν εἰς τοὺς ἄλλους τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ. Οἱ Ἱερεῖς ἔχουσι καθῆκον ἀπαράβατον νὰ κηρύττωσι τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν Χριστιανούς, οἱ δὲ Χριστιανοὶ ἀφ' ἑτέρου ἔχουσι καθῆκον νὰ ἀκροῶνται μετ' εὐλαβείας τῶν ἑαυτῶν ποιμένων καὶ ἱερέων, ὅταν κηρύττωσι καὶ ἐπεξηγῶσιν εἰς αὐτοὺς τὸν Θεῖον Νόμον.

Εἰς τοὺς γονεῖς εἶναι τὰ μάλιστα ὠφέλιμον τὸ νὰ ἀνατρέφωνται τὰ τέκνα των ἐν τῷ Νόμῳ τοῦ Θεοῦ. Οἱ πατέρες καὶ αἱ μητέρες δέον νὰ αἰσθάνωνται ὑψίστην ἡδονήν, ὅταν δράττωνται τῆς εὐ-

καιρίας νὰ ὁμιλῶσιν εἰς τὰ τέκνα των περὶ τοῦ Θείου Νόμου. Καὶ τῶν γονέων τὸ συμφέρον καὶ τῶν τέκνων τὸ συμφέρον ἀπαιτεῖ νὰ διδάσκωσιν αὐτὰ τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ, διότι ὁ Θεῖος Νόμος εἶναι ***λύχνος*** καὶ ***φῶς*** φωτίζων ἡμᾶς. «Λύχνος τοῖς ποσί μου ὁ νόμος σου καὶ φῶς ταῖς τρίβοις μου» (Ψαλμ. ριη. 105). Ὁ μὴ περιπατῶν ἐν ***τῷ φωτὶ*** τοῦ θείου τούτου ***λύχνου*** ἀπόλλυται ἐν τῇ σκοτίᾳ. Ἀλλὰ διὰ νὰ δύνανται οἱ γονεῖς νὰ διδάσκωσι τὰ ἴδια τέκνα, εἶναι ἀνάγκη αὐτοὶ πρῶτοι νὰ διδαχθῶσι. Κατανοήσατε λοιπὸν καὶ ἀγαπήσατε ὑμεῖς πρῶτοι, ὦ γονεῖς, τὸν Θεῖον Νόμον καὶ εἶτα ἐμφυτεύσατε τοῦτον καὶ εἰς τὴν καρδίαν τῶν ὑμετέρων τέκνων. Διδάξατε αὐτὰ ὅτι ὁ Νόμος τοῦ Θεοῦ εἶναι προτιμώτερος ***ὑπὲρ χιλιάδας χρυσίου καὶ ἀργυρίου*** (Ψαλμ. ριη. 72), ὅτι ἡ ἀγάπη τῶν Θείων ἐντολῶν εἶναι ἀνωτέρα καὶ χρυσοῦ καὶ λίθων πολυτίμων. Ἀναδείξατε τὰ τέκνα ὑμῶν τοιαῦτα ὥστε νὰ ἀναφωνῶσι καὶ αὐτὰ μετὰ τοῦ Δαυῒδ «Ἠγάπησα τὰς ἐντολάς σου ὑπὲρ χρυσίον καὶ τοπάζιον» (Ψαλμ. ριη, 127).

Παραπονεῖσθε συνήθως κατὰ τῶν ὑμετέρων τέκνων, ὅτι εἶναι αὐθάδη, σκληροτράχηλα, ἀνυπότακτα. Ἰδοὺ ὁ τρόπος, δι' οὗ δύνασθε νὰ παιδαγωγήσητε ταῦτα: Διδάξατε αὐτὰ τὸν Θεῖον Νόμον, ἐμφυτεύσατε ἐν τῇ ἁπαλῇ αὐτῶν καρδίᾳ τὸν Νόμον τοῦ Θεοῦ, διότι «ὁ νόμος τοῦ Κυρίου ἄμωμος, ἐπιστρέφων ψυχάς· ἡ μαρτυρία Κυρίου πιστὴ σοφίζουσα νήπια. Τὰ δικαιώματα Κυρίου εὐθέα, εὐφραίνοντα καρδίαν· ἡ ἐντολὴ Κυρίου τηλαυγής, φωτίζουσα ὀφθαλμούς.» (Ψαλμ. η 8-9).

Ἐν γένει, Χριστιανοί μου, ὁ Νόμος τοῦ Θεοῦ εἶναι ὠφέλιμος καὶ σωτήριος διὰ πᾶσαν τάξιν ἀνθρώπων, διὰ πάντα Χριστιανόν, καὶ διὰ τοῦτο οἱ πάντες ὀφείλομεν νὰ ἐμφυτεύσωμεν τοῦτον ἐν τῇ ἡμετέρᾳ καρδίᾳ ἀντὶ πάσης θυσίας, νὰ ἀγαπήσωμεν τοῦτον ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας, ἐξ ὅλης ἡμῶν τῆς ἰσχύος.

Εἴθε ὁ Νόμος τοῦ Θεοῦ νὰ ἦναι τὸ φῶς καὶ ὁ μόνος ὁδηγὸς ἡμῶν ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ, ἵνα τύχωμεν ἐν τῇ αἰωνίῳ ζωῇ τῶν στεφάνων καὶ τῆς μακαριότητος, ἃ ἐπηγγείλατο ὁ Θεὸς τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν καὶ τηρήσασι πιστῶς τὰς ἁγίας αὐτοῦ ἐντολάς. Ἀμήν.